

30 Ağustos 2019 Hamburg ve Çevresi Atatürkçü Düşünce Derneği Konuşması
M. Serdar Temur

30 Ağustos'tan Cumhuriyet'e

Değerli Konuklarımız,
Değerli Üyelerimiz,
bugün burada milli bayramlarımızdan birini,
30 Ağustos Zafer Bayramı'nı anmak, kutlamak için toplanmış bulunuyoruz.

Falih Rıfki Atay'ın '**Çankaya**'¹ adlı eserinde de belirttiği gibi: "**Nemiz varsa; bağımsız bir devlet kurmuşsak, hür vatandaş olmuşsak, şerefli insanlar gibi dolaşıyorsak, yurdumuzu Batı'nın, vicdanımızı Doğu'nun pençesinden kurtarmışsak, şu denizlere bizim diye bakıyor, bu topraklarda ana bağrının sıcaklığını duyuyorsak, belki nefes alıyorsak; hepsini, her şeyi, 30 Ağustos zaferine borçluyuz !**"

30 Ağustos, 15 Mayıs 1919'da İzmir'in işgaliyle başlayan ve yine İzmir'in 9 Eylül 1922'de kurtuluşuyla, '**dağlarında çiçeklerin açmasıyla**' sonuçlanan sürecin, askeri açıdan zaferle biten son aşaması.

1922 yılının ağustos ayında cephede durum şöyleydi; Büyük, güçlü Emperyalist devletlerden çok yüklü silah ve maddi destek almış, kışkırtılmış, şımartılmış Yunanlar Ege ve Batı Anadolu'yu işgal etmiş durumdadılar. Yunan ordusunu iki kez İnönü'nde ve sonra da Sakarya'da yenmiştik, cephelerde bir sessizlik, bir durgunluk vardı... Her iki ordunun da mevcudu 200 bin kadardı. Sayıca yakın ama silahça çok üstün olan Yunanlar İzmir-Balıkesir arasında 30 Temmuz 1922 günü "İyonya" adında yeni bir devlet kurmuştu; Trakya'daki tümenleri ile de İstanbul üzerine yürümeye hazırlanıyorlardı. Ve İngiliz istihbarat raporlarına göre de **Afyon cephesinin 'geçilmesi mümkün değildi'**.

İşte işgalcilerin hiç beklemediği '**Büyük Taarruz**' yani 'Büyük Hücum / Büyük Saldırı' 26 Ağustos 1922'de bu şartlarda, baskın şeklinde başladı ve 30 Ağustos'ta zaferle tamamlandı. Mustafa Kemal Atatürk'ün komuta ettiği bu beş güne '**Başkomutanlık Meydan Muharebesi**' diyoruz.

Bu zaferle, işgal edilmiş olan Türk Yurdu emperyalistlerden, onların maşası olan işgalcilerden ve Türk Milleti de sömürge olmaktan kurtuldu ve yine bu zaferle Lozan antlaşmasına giden yolun önü açıldı.

Lord Curzon Lozan görüşmelerinde gayet pişkince:

"Siz, Yunanistan'ı yendiniz, İngiltere'yi değil; bunu unutmayın" derken,

İsmet İnönü'nün aklından geçenler şüphesiz şöyleydi:

'Güneyde müttefikiniz Fransızları yendik. Onun silahlandığı Ermenileri ve Pontus çetelerini yendik. Müttefikiniz İtalyanları Anadolu'dan uzaklaştırdık. İstanbul yönetimiyle birlikte azdırdığınız isyancıları yendik. Silah ve para ile desteklediğiniz Kuva-yı İnzibatiye'yi yendik. En son olarak da maşanız Yunan ordusunu denize döktük. Mondros'u yendik, Sevr'i yendik. Üçlü anlaşmayı yendik. Bunların hepsinin arkasında siz vardınız, hepsinin ipleri, dümeni, düğmesi sizin elinizdeydi. **Biz asıl sizi yendik**. Entrikalarınızın nedeni bu. Bunu örtbas etmeye, kaybınızı gidermeye çalışıyorsunuz. Biz sizi burada da yeneceğiz!' ²

Aynen de öyle oldu. 30 Ağustos zaferinden on bir ay sonra, 24 Temmuz 1923'te, yani Cumhuriyet'in ilanından yaklaşık üç ay önce Türkiye Cumhuriyeti'nin tapusu olan Lozan antlaşması, tam bağımsızlığımızın tescili olarak imzalandı.

Sonra 6 Ekim 1923'te İstanbul, istilacı emperyalistlerden, yani en başta İngilizlerden, silahsız bir zaferle kurtuldu. Ve işgalciler Atatürk'ün ifadesiyle "geldikleri gibi gittiler". Sonra, hemen ardından, 29 Ekim 1923'te yine Atatürk'ün önderliğinde antiemperyalizm, uygarlaşma ve çağdaşlaşma temeline oturtulan ama aslında uygulama şekliyle 23 Nisan 1920'de kurulmuş olan bağımsız Cumhuriyetimiz ilan edildi.

Cumhuriyet yedi büyük savaşın ardından kurulmuştur.

1853-56 Kırım, 1877-78 Osmanlı Rus, 1897 Yunan, 1911 Trablus, 1912 Balkan, 1914-18 Birinci Dünya Savaşı ve nihayet 1920-22 Kurtuluş Savaşı.

'Sonuçta' bu savaşlardan yalnız Kurtuluş Savaşı zaferle bitmiştir. ³

¹ Falih Rıfki Atay / Çankaya s. 363 / Sinan Meydan / Yüzyılın Kitabı / s. 237

² Turgut Özakman / Cumhuriyet / Bilgi Yayınevi, Ekim 2009, 11. Baskı, s.189

³ Prof. Dr. İlhan Başgöz / 19 Mayıs 1919'un 100. Yılı / 19 Mayıs 2019 / <http://lidergazete.com.tr/yuz-yillik-hatiralar/>

Dünyada hiç yenilmez olduğuna inanılan Emperyalizme, o zamanki adıyla Düvel-i Muazzama'ya; yani Muazzam Devletlere, Süper Devletlere karşı kazanılan dünyadaki ilk zaferdir. Bu zafer ve ardından yapılan antlaşmalarla Türkiye'nin bugünkü sınırları çizilirken, Türklerin bu zaferi, dünyadaki tüm sömürge ülkelere, esir ülkelere örnek olmuştur, onları yüreklendirmiştir.

Bildiğiniz gibi 'Türk Devrimi' iki bölümden oluşuyor: **'Kurtuluş' ve 'Kuruluş'**. 'Kurtuluş' olmadan 'Kuruluş'a başlanamazdı. İşte 30 Ağustos, o 'Kurtuluş'u belirleyen savaş.

30 Ağustos çok büyük bir zaferdir ama; Mustafa Kemal Atatürk'e göre **"Hiçbir zafer amaç değildir. Zafer, ancak kendisinden daha büyük olan 'amacı' elde etmek için gereken en belli başlı araçtır."** **"Bundan sonra pek önemli zaferlere kavuşacağız. Fakat bu zaferler süngü zaferleri değil, iktisat ve ilim zaferleri olacaktır"** ⁴ demişti, hemen Sakarya savaşı sonrasında.

Ona göre **"Ulusun yaşamı tehlikeye girmedikçe, savaş bir cinayettir"** ⁵

Çanakkale'ye, Doğu Cephesine ve Sakarya Savaşı alanlarına daha sonra hiç gitmedi. Yalnızca 1924'te, bir kez, o da 30 Ağustos'un ikinci yıldönümünde, Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin kazanıldığı alana gitti ve orada anlamlı ve duygulu bir konuşma yaptı. Bu konuşma Şevket Süreyya Aydemir'in tanımıyla, "savaş alanında yapılan bir barış söylevi, savaş edebiyatının bir şaheseridir."

Orada destansı bir şekilde savaşı anlattı ve konuşmasının sonunda:

"... Son sözlerimi, yalnızca **ülkemizin gençlerine** yöneltmek istiyorum" dedi.

"Gençler! Geleceğe güvenimizi güçlendiren ve sürdüren sizsiniz. Siz almakta olduğunuz eğitimle, bilgiyle, insanlıktaki üstün niteliklerin, yurt sevgisinin, düşünce özgürlüğünün en değerli örneği olacaksınız. Ey yükselen yeni nesil! Gelecek sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk, onu yükseltecek ve yaşatacak sizsiniz.." ⁶

Bundan sonra asıl kazanılması gereken savaş; bilimsel düşünen, akılcı düşünen, araştıran, sorgulayan, akli, fikri, vicdani hür, çalışkan nesillerin vereceği uygarlık savaşı olmalıdır, öyle olmak zorundadır.

Peki Atatürk'ün güvendiği 'gençler, gençlik' kimdir? Kendi sorduğu bu soruyu, kendisi şöyle yanıtlamıştır: **"Benim anladığım gençlik, Türk İnkılâbı'nın fikirlerini ve ideolojilerini benimseyip, gelecek nesillere aktarabilecek kimselerdir. Benim nazarımda yirmi yaşındaki bir yobaz ihtiyardır, yetmiş yaşındaki bir idealist de, ter-ü taze bir gençtir. İşte benim anladığım Türk genci."** ⁷

O'na göre **"Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler, asla ve asla yorulmazlar. Türk gençliği amaca, ... durmadan yorulmadan yürüyecektir"**. ⁸

Geçtiğimiz yaz tatili günlerinde Lozan Antlaşmasının 96'ncı, ve iki önemli tarihi günün de 100'üncü yıldönümlerini yaşadık.

21-22 Haziran 1919 tarihinde **Amasya Genelgesi**'nin

23 Temmuz 1919 tarihinde de **Erzurum Kongresi**'nin 100'üncü yıldönümleriydi.

Örneğin Amasya Bildirisi neden önemli? Çünkü Cumhuriyete giden yolun ilk işaretlerini veriyor. O bildiride ilk kez **'bağımsız bir milli heyet'** denilerek ulusal egemenlik düşüncesi dile getirilmişti.

"Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır. Millet haklarını korumak için bağımsız bir milli heyet gereklidir."

⁴ 1921 / Ruşen Eşref Onaydın / Atatürk'ü Özleyiş / s. 44 / <http://www.atam.gov.tr/duyurular/milli-savunma-ve-askerlik-sanati> / ve Sinan Meydan/ İZMİR'İN KURTULUŞU/ 11 Eylül 2017/ <http://www.sozcu.com.tr/2017/yazarlar/sinan-meydan/izmirin-kurtulusu-2005882/>

⁵ "Kurt ve Pars" Benoît Mechin / Kum Saati Yay., İst.-2001, s.70 /

Metin Aydoğan / 30 Ağustos Zaferi ve Büyük Barış Söylevi, Güncel Meydan / 30 Ağustos 2013

⁶ "Tek Adam" / Ş.S. Aydemir, I.C. / Remzi Kit., 9.Bas., İst.-1983 / s. 127 /

Metin Aydoğan / 30 Ağustos Zaferi ve Büyük Barış Söylevi / Güncel Meydan / 30 Ağustos 2013

⁷ Utkan Kocatürk, "Atatürk'te 'Gençlik' Kavramı ve Atatürkçü Gençliğin Nitelikleri", Atatürkçü Düşünce, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 1992, s.165. / ve Doç. Dr. İlker Alp / Atatürk ve Türk Gençliği 16 Temmuz 1921 tarihinde, Ankara'da Maarif Kongresi / ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ DERGİSİ, Sayı 38, Cilt: XIII, Temmuz 1997 / <http://www.ataturktoday.com/RefBib/AtaturkVeTurkGencligi.htm>

⁸ Cumhuriyet, 1.04.1937 / <http://www.atam.gov.tr/ataturkun-soylev-ve-demecleri/ankara-halkevinde-bir-konusma>

Bunun üzerine de,
İngilizlerin, mümkün olan en kısa zamanda Türkiye'nin idaresini eline alması için istihdamda bulunan, ümidini Allah'tan sonra İngiltere'ye bağlayan, 17 Kasım 1922'de bir İngiliz gemisine binip, İngilizlere sığınıp, kaçacak olan işbirlikçi Padişah Vahdettin, ve Osmanlı Saray Hükümeti Mustafa Kemal Atatürk'e ve silah arkadaşlarına savaş ilan etmişti.

Geçen 23 Temmuz'da 100'üncü yılını kutladığımız Erzurum Kongresi'nde de:
"Ulusal güçleri etken ve ulusal istenci egemen kılmak, temel ilkedir" deniliyordu.

4 Eylül 1919'da da (yani beş gün sonra 100'üncü yılını kutlayacağımız) Sivas Kongresi'nde
"Ya istiklâl, ya ölüm" denildi.

Daha sonra da 23 Nisan 1920'de Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisinde **"Hakimiyet Milletindir"** denildi. Sonunda saray değil, millet kazandı.⁹

Ama o tarihlerde, 25 Aralık 1919'da İngiliz işgal kuvvetlerinin Yüksek Komiseri olan (yani büyükelçi) Sir H. Rumbold'un baş tercümanı **A. Ryan'ın kaleme aldığı raporda ne yazıyordu?** (Ryan'ın sıfatı tercüman/çevirmen ama kendisine, rapor yazma yetkisi olan **baş danışman** da diyebiliriz.)

Şöyle diyor Ryan raporunda:

"Amacımız bölmek ve hükmetmek olmalıdır.

Biz gerçek ideali dinmiş gibi davranacak çıkarıcı bir grubu idareci olarak takdim etmeye çalışacağız."

Ama güçleri yetmedi! 1923'te bağımsız Türkiye Cumhuriyeti kuruldu.

"Bugün yaşadığımız birçok olayı anlayabilmemiz için düne bakmamız gerekmektedir. ... düne bakarken ... 'düncülük' yapmamak gerekir. Çünkü 'düncülük' veya 'ecdatperestlik' tarihi 'bilim' olmaktan çıkarır 'hamaset' haline getirir. 'Düncülük' insanları 'geçmişle uyuşturmak' demektir. Oysaki tarih biliminin amacı 'geçmişle uyuşturmak' değil, **'geçmişle uyandırmak'**tır. diyor, günümüzün değerli tarihçisi Sinan Meydan.¹⁰

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, **30 Ağustos Zaferinin üçüncü yıldönümünde** Kastamonu'daydı.

Sözlerimi orada yaptığı konuşmadan bir alıntıyla bitirmek istiyorum.

30 Ağustos 1925

"... Bugün ilmin, fennin bütün genişliğiyle medeniyetin (uygarlığın) alevi karşısında filan veya falan şeyhin yol göstermesiyle maddi ve manevi mutluluk arayacak kadar ilkel insanların Türkiye topluluğunda varlığını asla kabul etmiyorum.

Efendiler, ey millet, iyi biliniz ki,

Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, mensuplar memleketi olamaz.

En doğru ve en gerçek tarikat medeniyet (uygarlık) tarikatıdır.

Medeniyetin (uygarlığın) emir ve talep ettiğini yapmak, insan olmak için yeterlidir."¹¹

Amacımız 'geçmişle uyuşturmak' değil, 'geçmişle uyandırmak' olmalıdır.

Atatürk'ün, O'nun silah arkadaşlarının, tüm şehitlerimizin, canını vatanı için, tam bağımsız Türkiye için veren kahraman şehitlerimizin önünde minnetle, saygıyla eğiliyoruz. Ruhları şâd olsun.

30 Ağustos Zafer bayramımız kutlu olsun.

Hepinize saygılarımı, sevgilerimi sunar, aydınlık, iyi günler dilerim.

Mehmet Serdar Temur

30 Ağustos 2019

⁹ Sinan Meydan / Sarayın değil milletin dediği olur! MİLLETİN AZİM VE KARARI / 24 Haziran 2019 / https://www.sozcu.com.tr/2019/yazarlar/sinan-meydan/sarayin-degil-milletin-dedigi-olur-milletin-azim-ve-karari-5194163/?utm_source=yazarlar&utm_campaign=diger_yazilar&utm_medium=diger

¹⁰ Sinan Meydan / Yüzyılın Kitabı Yüzyılın Lideri / Önsöz

¹¹ Atatürk'ün Bütün Eserleri, C. 17, s. 294 ve Sinan Meydan / 1923 Kuruluş Ayarlarına Dönmek / s. 488